

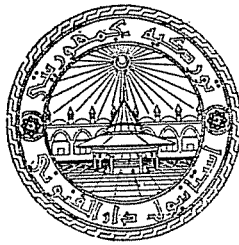
دیوبند صوبی

ایکٹھی سنہ

دار الفنون
الہیاء و کتابت و ترمیم و عمارت

تاریخی ، اجتماعی ، دینی ، فلسفی

کانون ثانی ۱۹۲۸

استانبول — یکی مطبعہ
۱۹۲۸

آلتنجی بین المللی فلسفہ فونگرہ سی

بورایہ امریقان عودتدمہ آرناروود کویندہ کی آمریقان قیزقوچندہ وقوع بولان طلب ورجا اوزرینہ ویرمش اولدیغم قونفرانس ایله بومؤتمرك مساعیسی اجمال ایتمش اولدیغمدن مجموعہ مزلهده نشرینی دارالفنون طلبہ سی ایچون فائده لی بولدم .

*
**

جهان عالمی آراسنده مؤسس مشکور برعات واردر . بونلر آرا صیرا معین محله طوپولانورلر ، بوسایهده هم بربریه طانیشرلر ، هم تعاطی افکارایدلر . او حالده بومؤتمرك كرك علم و كرك بشریتك منافع مشتركه سنه ایفا ایده چکی خدمتار بویوك اولور . بومؤتمركلرده عالم بربرلینك نتایج سعی و تدقیقلرندن خبردار اولاجقلرندن کندی ایشلرنده بر آازدهازنده لك وشوقه چالشمغه دوام ایده چکلری کی اونلرك بوتماسلری بشریتك بر آزدها بربرینه ایضاماسنی تسهیل وتأمین ایدر . علی الخصوص بومؤتمر خصوصی علملردن برینه تعلق ایتزده فلسفه کی کلی ، اشرف وهرشعبه معرفته حاکم بر علمه عائد اولورسه بوندن حصوله کله چك منافعك تقدیرینی عرفانکزه ترك ایدرم . فی الحقیقه ، صوك عصرلر علم ایچون بر اختصاص دوری آچمشدر : بوندن علم بویوك فائده لركورمشدر . فقط شیمدی بوسیانیتستر آرتق اسکیمی کی یالکز کندی دائره لرینه قاپانما بولر . شویله که بوکون بر فیزیق متخصصی اکثریا کیمیادهده متخصصدر . کیمیا کرلرکده فیزیقه اختصاصه احتیاجی واردر . والحاصل بوکون فیزیق و کیمیا دن صنعت و تربیه یه قدرهیچ برشعبه معرفت یوقدرکه ایچنده فلسفی دوشونجه اولماسین . شو حالده اکر بویاضاحاتمه علاوه کچن ۱۹۲۶ سنه سی ایلولنك اون اوچنده (ماساچوزت) ایالتنده کبریچ قصبه سننده کی هاروارد دارالفنوننه طوپولانمش بولان اوچ بوز بوقدر فیلسوف ومعلمک ، انسانیتی لاقلا الی عصر دن بری ذهنآ اشغال ایدن الکالی مسئله لر حقنده کی ملاحظه و مناقشه لرینی وبشریتك سعادت مستقبه سنه مدار اولاجق اساسلره متعلق تمیلرینی ایشتمش اولسایدیکز بو خصوصده کی حکمکزی دهاسهولتله ویره بیلیردیکز . اونک ایچون مساعده ایدرسه کز سزی شیمدی خیالاً اورایه سوق ایده چکم .

هارواردده طوپلانان بین الملل فلسفه قونگرده سی بونلرک آلنجیسیدر . ۱۹۰۴ سنه سندن بری اجتماعه باشلامش اولان بوقونگره لرک بشی اولجه آوروپانک مختلف شهرلرنده طوپلانمشدی . او حالده بو آلنجی قونگره جهایر متحده داخلنده برنجی دفعه اولارق طوپلانمش بولنیور . حرب عمومی دنیانک هر رنده انسانیتک مطالب عالیه سنه موافق اولان فعالیت علمیه و اخلاقیه بی فلجه اوغرا تمشدی . اوکالایق اولدینی شوقی و زنده لکی تأمین ایتک لازمدی . واقعا ملل مخصوصه آراسنده تماما عاده و فاق ایچون (لوقارنو) ده برائتلافنامه احضار اولمشدی . فقط بونی بسله مک و ثمره دار ایتک ده ایجاب ایدیوردی . ایشته بوایشی هر ملتدن اول آمریقایلرک تقدیر و تأمل ایتش اولدینی ، بومؤتمری دعوت ایتسیله ثابت اولمشدر . بناء علیه اونلرک بوتشبی حقیقه شایان تبریکدر .

مؤتمره عائد ترتیبی آمریقان فلسفه جمعیتک دلالت و تشبی اوزرینه قولومیا و هاروارد دارالفنونلری مشترکاً اکیال ایتشدردر . فقط اجتماع ایچون هاروارد ترجیح اولمشدر . زیرا اسکی بر تاریخده تأسیس ایدلمش اولان بو دارالفنونک آمریقان معارف تاریخده مستثنا و مهم برموقعی وارددر . قونگره ده جهایر متحده نک خارجنده اون یدی مملکتدن اعضا دعوت ایدلمشدر . بو مملکتلر شونلردر : تورکیا ، انکتره ، فرانسه ، آلمانی ، بلجیقا ، ایتالیا ، لهستان ، هولاندا ، سویچره ، اسپانیا ، چک اسلوواکیا ، روسیه ، لهستان ، ژاپونیا ، کانادا ، هندستان ، آرژانتین ، جنوبی آفریقا .

قونگره ده جهایر متحده دارالفنونلرینه منسوب ۲۴۶ پروفیسور اشتراک ایتش اولدینی کبی بویوک بریتانیادن ۱۳ ، آلمانیادن ۱۰ ، فرانسه دن ۶ ، کانادادن ۱۱ ، لهستاندن ۵ ، ایتالیادن ۴ ، ژاپونیادن ۳ ، روسیه دن ۲ ، چک اسلوواکیادن ۳ ، هندستاندن ۲ ، سویچره ، اسپانیا ، بلجیقا ، آرژانتین ، هولانده ، جنوبی آفریقادن برر مرخص حاضر بولمشدر . مملکتیز و استانبول دارالفنونی نامنده بی دعوت ایتشدردی .

قونگره ۱۹۲۶ سنه سی ایلولنک ۱۳ نجی بازار ایتسی ایشامی (هاروارد) مشتملاندن غوره هولده یک سالوننده بنون اعضانک حضوریه هیئت ترتیبیه نامنه قولومیا دارالفنونی پره زیداتی (نیقولا مورده باتلر) ، هاروارد دارالفنونی پره زیداتی (آ . لاول) ، آمریقان فلسفه جمعیتلری نامنده پره زیدانت هوکینغ ، (ر . س . لوج) طرفلرندن رسماً آچلمش و بونلرک هر بری طرفدن برر نطق سویله نلرک اعضایه بیان خوش آمدی ایدلمشدر . فقط نظقلر بالطبع بالکز خوش آمدی و تمنی موققیاته حصر ایدلمه مشدی . مثلاً

هاروارد دارالفنونی پرہ زیداتی (لاول) نطقندہ مفرط بر اختصاصک محذور لریلہ ، آرتق علملر آراسندہ کی سدلری قیرمق و بر ترکیب یامق خصوصندہ کی الزمیتی پک بلغ بر طرزده ایضاح المشدی .

آمریقا رئیس لرینک بونطقلرندن صوکر اخرجدن کلش مرخصلر نامنہ پارس دارالفنونی رکتوری موسیو (لاپی) جواب ویرمش وقونگرہ ہیئت ترتیبہ سنہ بیان تشکرات المشدی . (لاپی) بونطقندہ پارس دارالفنونک دائمی بر فلسفہ قونگرہ سی عد اولنہ بیلہ جکنی سویاہ مشدی . چونکہ قرون وسطادہ اورایہ انکلتزہ ، آلمانیا ، ایتالیا ، واسپانیادن بر چوق ارباب مناظرہ (آبہ لار) ی دیکلہ مک ایچون کلیرلر و «مبادی اول» ہ متعلق مسئلہ لری مناقشہ ایدرلرمش . فقط او اسکی زماندہ آمریقادہ بویلہ بر قونگرہ یی طویلامق مشکل اولوردی . بوکون بیلہ بوایش آرادہ بحر محیطک بولنامسی اوکا دہا بر چوق مشکلاتک انضمام ایلمسی سبیلہ اولیہ قولای اولمامش . بونکلہ برابر ہیئت متشبیہہ و ترتیبہ بونلرک ہپسنہ بر چارہ بولمش ، وایشتہ قونگرہ آچلمشدر . بوندن صوکر آرتق او طوروب بوفعالیتک برکتلی و متمر اولماسنی امید ایدرک ایشہ باشلامق لازم . آتجق بو امید بجا ومعقولیدر ؟ (لاپی) فرانسدہ بوقونگرہ یہ اشتراکہ قرار ویرلدیکی وقت یجہ (ریی) لرک نہ صورتہ بیان اعتراض ایتدی کلرینی دہ آکلاتمشدی : «ہر فلسفہ قونگرہ سی بر - آناقرو نیزم - یعنی وقت وزمانہ مخالف بر شی ایمش . فلسفہ اولہ مشمی ؟ علم ویا بر شعبہ علم ایچندہ آریوب کیمہ مشمی ؟ روحیاتجیلرک ، پیدیشیاترلرک ، تربیہ جیلرک ، اجتماعیاتجیلرک ، فلسفہ مورخلرینک - زیرا فلسفہ تاریخہ عائددر - فلسفہ قونگرہ سی اولسا آکلاردق . فقط بر مؤتمر فلاسفہ نہ دیمک ؟ والحاصل اگر ہنوز فلسفہ وارسہ ، بو بر فردی ہنزدر . زیرا فیلسوف ، تعریفی ایجابجہ ، منزوی عزلتنشین بر متفکر دیمکدر . فیلسوف اولان کیمسہ ، تأمل ایچون دنیادن چکیلیر . اونک سیستمندہ کی ابداعیت واصلیت وفکرندہ کی زندہ لک ایشتہ بو انزودان متولددر . او جاغنہ چکلمش «دہ قارت» ایلہ دستکائندہ چالیشان سپینوزا بونک بر نمونہ سیدر . سپینوزایی بر فلسفہ قونگرہ سنندہ کوریور میسکز ؟ فقط فیلسوفلری ہمہ حال بر قونگرہ دہ طویلامق ایستہ بورسہ کز ، باری بوقونگرہ ملی اولسون ! چونکہ طرز تفکر لری بر بزینہ بکزہ یں حکما آراسندہ البتہ فائدہ لی آکلاشلار اولہ بیلیر . فقط بین الملل بر قونگرہ دن نہ بکلہ یہ بیلیرسکز ؟ عینی بر قونگرہ دنک صیرالرنندہ بر (ہکل) ایلہ بر «جون ستورات میل» ی کوریور میسکز ؟ [. - لاپی ، بوشبہ جیلرک بوکا مماثل

اعتراضلری بوندن اول طوپولامش اولان بش بین المللی قونگره ده حل وحرکتک یوریه ريك اثبات ایدلمش [۱] اولدیغنی سویله دکدن صوکره سابق قونگره لرك یولنه کیدلمنی توصیه وئنی ایلشدی .

بوندن صوکره مراسم افتتاحیه بیتمش اولدیغندن اعضا سربست قالمش وهرکس بربرلیله طائیشغه چالشمشدر .

ایرتسی صالی صباحی ده اولج، مقرر پروغرام دائره سنده قونگره مساعینه باشلا- مشدر . قونگره دوت شعبه یه وهرشعبه یه دوت زمربه آیرلمشدی . هر زمره کندیسه تخصیص اولنان محله مرتب اعضاسیله برلکده چالشدیغنی کبی کیجه لری بوتون زمره لری ده برلشهرک عمومی بر اجتماع عقداولتمقده ایدی . بونلردن A شعبه سنک مذاکراتی مابعدالطبیعه یه (فلسفه طبیعت ، فلسفه عقل ، فلسفه دین) عائد ایدی . صالی کونی ایشامی بو A شعبه سنک بوتون زمره لری (أمرسون هول) ده طوپولانارق بوراده Emergent evolution . عائد نظریاتی ایضاح ایتمشدری . بوراده براز توقف ایده حکم . بیلیرسکز evolution کله سنک برکنش و بر دار معناسی واردر . کنیش معناسنه کوره : تدریجی و متادی اولان هرانکشافه evolution دیرلر . دار معناسنه کوره ده یکجنسندن مختلف اجناسه مرور طرزنده کی انکشاف دیمکدر . هر بر سپنسر تکاملی بویه آکلاپور . (بیولوژی) ده کی تکامله کنجه بوراده ابتدائی بر نوعک espèce مختلف انواعه تبدل و انقلابندن عبارتدر . بوصوک زمانلرده بواصلاح یکی بر شکلده ویکی براسمله اورتایه چیقمشدر: émergent evolution . او کیجه بومناقشه یه باشلایان لاییحیقندن مشهور ویتالیزم Vitalisme ک ناشری پروفیسور (هانس دریش) ایدی . بو پروفیسورک افاده سنه کوره بو (أمرجنت اوولیشیون) ی برنجی دفعه اوله رق تکلم ایدن (جورج هانری لوئیس) ایدی . فقط اوکا شهرت ویرن و تعمیم ایدن (لوید مورغان) ایش . (مورغان) : کائاتده کی سیر و تکاملی جزؤ فردلره ، ذره لره ، قریستاللره ، حیانه ، عقله ، و تأمله ، تفکره منطبق بویوک بر (امرجنت اوولیشیون) عد ایدیور . فقط (دریش) دیپورکه بونظریه غیرعضوی عالمده عصری علملرک تقیدینه مقاومت ایده مه یور .

لاییحغلی پروفیسور دن صوکره کرسی یه چیقان لوندره لی پروفیسور (ه . ویلدون قار)

[۱] وقتیه حرکتک وجودینی انکار ایدنلره قارشلی حکمادن بر ذات آیاغه قالفوب یوریش و ایشته حرکت بویه اثبات اولنور دیمشدی .

حیات و مادہیہ دائرہ او قودینی مقالہ سندہ حیات و ذہنی برصفت واجبہ عد اتمہ دیکنی وقار بون ذرہ لرندن تکامل واسطہ سیلہ بویلہ برشی چقما یہ جغنی تأیید المشدی .

A شعبہ سنک ایکنجی زمہرہ سندہ (نیوتون) ہ نظراً زمان مفہومیہ (آینشتاین) ک زمان حقندہ کی یکی نظریہ سی (ویسقونسن) دارالفنونی مدرس لرندن «مق ژیلودر» طرفندن ایضاح ایدلش اولدیغی کبی زور یخندن پروفوسور «ہرمان وہیل» دہ زمانک اکوان ایچندہ کی شرائط واحوالی، ذات زمان، یا شانلش زمان و زمان متافیزیقی بی آکلاتمشدی . ینہ یوشعبہ دہ (فازان ولہ ینغراد) ہ مذسوب پروفوسون واسیلیف (فلسفہ طبعیتک مکسوبات و معمارلی) عنوانی آئندہ زماندن ، مکاندن ، اضافیتدن ... باحث پک مهم بر مقالہ او قودنی . مجرد ریاضیاتک (کینہ ماتیک و مقانیک) فیزیقلر تدقیقاتنہ و فیزیقلرک غیرعضوی عالمہ تطبیقاتندن متولدہ مهم نتیجہ لرک بویوک منافیزیقی حرکت لرک دائماً ایلک منبجی اولدیغنی و مثلاً فیثاغور دعواسنک ، منافیزیقی برانقلابہ سببیت و بر دیکنی مقدمہ کلام اتخاذایدن بومهم نطق عالیہ ، قانت ، نیوتون .. کبی عالم لرک و دہا صو کرا کلن بعض ریاضیلر لہ لوباجہ وسکی و آینشتاینک زمان و مکان حقندہ کی ملاحظہ و نظریہ لرینی تدقیق و مناقشہ ایتمکدہ ایدی . والحاصل بوروس پروفوسور زمان و مکان معمارلینک پک عظیم اولدیغنی قائلدر . ینہ یوشعبہ دہ شیقاغودن (ژ . ہ . مید) مناظرک حقیقت آفاقہ سی حقندہ کی مقالہ عالمانہ سنی او قودنی .

ایلولک اون بشنجی چارشنہ کونی (غورہول) دہ اجتماع ایدن ایکنجی زمہرہ یہ قولومیا دارالفنونندن (فلیکس آدر) ایلہ جیمس . ب . پرات ریاست ایدیوردی . بورادہ (یووا) دارالفنونی مدرس لرندن (آدوین . د . ستار بور) تصوفک تجربی بر تدقیقی عنوانی مقالہ سنی او قومشدی . اوندن صو کرا کرسی یہ چقان ہندستاندہ کی کلکتہ قوج مدیری (س . م . داشکوپتا) دخی شرق و غرب تصوف لرینی مقایسہ و موازنہ ایتمشدر . بو ہندلی عالمک مطالعہ سنہ کورہ تصوفک کرک شرقی و کرک غربی بوتون اشکالی ، بربرینہ موافقدر . واقعا مومنا لہک و ہدانتا ، نو افلاطونیہ ، عیسوی ، واسلامی تصوف لر حقندہ و بر دیکنی ایضاحات و بو صیرادہ ذوالنون، مصری ، ابوزید بسطامی و حلاج منصور ایلہ ہندک یوغاسی حقندہ کی تشریحاتی دعواسنی اثبات ایدہ جک قدر قوتلی ایدی . (داشکوپتا) دن صو کرا برلیندن پروفوسور (ہلموت فون غلاسنہ اپ) کرسی یہ کلہرک ہندلی لرک دینلری و فلسفہ لرندہ کی پراغماتیک تمایلات اوزرینہ یازمش اولدیغنی آلمانجہ مقالہ سنی او قومشدر . اوندن صو کرا (یالہ) دارالفنونندن پروفوسور چایس . ا . ہنت (تصوفک

پارادوکسی (عنوانی مقالہ سندہ تصوفک معروض اولدینی مختلف تقدیر و حکم لری تدقیق ایتش بو تدقیقاتی باشلیجه (رسه زاق) معرفت تصوفیه نك اساس لری عنوانی کتابیله پروفیسور (له ویا) نك (دینی تصوفک پسیقولوجیسی) اثری اوزرینه یوروتمشدر . ینہ بو جلسہ ده شیقاعوده پروفیسور (ادوارد سقریبه رامس) صوفیه نك تجربہ و طریق لری اوزرینه پك مهم مطالع لری محتوی مقالہ سنی اوقومشدر . [تصوف ، حضور واطمنان یولی ایچون دها طوغری براسقامت کوسترمک ادعا ایدیور .] دیدکن و بو خصوصہ مطالع لری سوبلدکن صوکر مقالہ سنی شویله بتیرمشدی : « حیاتک یکی تلقیلری واونک شایان تقدیر قیمت لری اولتقیاتک یکیلکی وظاہری اعتماد سزلق یوکی آلتندہ ازیلدیور . بزدها طوغری ودها ایی شیرلی اولجه آلیشمش اولدیغمز شیرله قاریشدر بیورز . زیرا مؤسس برعنعہ ایله یتیشمش بولنیورز . بو یکی اقلرده و یکی دنیاده اسکیمی درجه سندہ الفت و حریت اکتساب ایتکلکمز ایچون اوزون برمساعی لازمدر . نرم یکی روحی عواممزه یوکسلمک ایچون یکی الیلر ، یکی دعالر ، یکی سمبوللر ، یکی برلغات ، و هر صنعتده یکی شکلر لازمدر . معنوی آدملرک قلبندہ وفکرندہ بویله لنگه بر حضور واطمنان حصوله کتورمکدن شہہ ایتک قابا بر اعتقاد سزلق وایمان سزلقدر .]

ایلولک اون آلتنجی پرشنبہ کونی غورہولده طوپلانان ۳ نجی زمردہ نوبورق دارالفنونی پروفیسور لرندن [فلیپ . ا . وھلورایت] شخصیت تصورینہ دائر بعض مسائل غامضہ دن ، [یالہ] دارالفنونی مدرس لرندن [ویلون . ہ . شلدون] دخی [غیر مادی ، لادھنی شأیت] حقندہ کی ملاحظہ لرندن بحث ایتشلردی .

ایلولک ۱۷ نجی جمعہ کونی [ستاندیش ہولده قومون] ده طوپلانمش اولان دردنجی زمردہ بوستون دارالفنونی مدرس لرندن [شفیلد بر ایتام] پرسونالیزم دن بحث ایتمشدر . پرسونالیزم ، پرونسورک ملاحظہ سنہ کورہ ، ایدہ آلیمک دیگر اشکالیله متوافقدر . مومالیہ دن صوکر اکرسی بہ چیقان برلین مدرس لرندن [ریشار موللر فرینفلس] ؛ اندیوید و آلیتہ « فردیت » مسئلہ سندن مفصلاً شیقاعودن [اڈوین . آ . بورت] مجرد تکاملدن ، [تورینو] دارالفنونی مدرس لرندن جیووانی ویداری دین ایله اخلاقک مناسباتندن بحث ایتشلردی .

[ب] شعبہ سندہ کی زمردہ لردہ منطق ، مبحث معرفت ، و فلسفہ علومہ عائد مسائل مناقشہ ایدلشدر .

(ث) شعبه سی

بو شعبه نك درت زمهره سنده اخلاق، اجتماعى فلسفه، آسته تيك ده كى قيمتلىر نظريه سی
مباحثه ايدلمشدر. شعبه نك عمومى اجتماعى ايلوك اون آلتیجى پرشبه كونی [نوبولكچور
هول] ده وقوع بولمشدر . بوراده پارس دازالفنونى مدرسلرندن [بوغله] فلسفه نك
توجه ايتديكى استقامتدن و صلحك استحضارندن بحث ايلمشدر . بوغله نك ملاحظه سنه
كوره هر فلسفه ، تعريفى اعتباريله بين الملليدر . هر فكر فلسفى ، طوغار طوغماز دور عالم
ايچون قانادالانمق ايستر . اونك مى حدودلرى يوقدر . بوجهتله ، فرانسه ، آلمان ،
ياخود آمريقان حقيقتندن بحث ايتمك فلسفه يه قازشى برنوع كفردر . والحاصل ده قارتك ده
اثبات ايتش اولديمى وجهله فلسفه ديمك ، عرقلرك سدرلرندن آشارق ، فردك كللى
اولغه سى ايتميدر .

بونكله برابر ، فلسفه نك شو امل اصلينسه رغماً ، كندى محيط اخلاقيسندن تماماً
آريلاماديني بالتجربه كور يايور . بوغله خطابه سنده سوزى ده موقراسينك فضائل ومحسانته
نقل ايله ده موقراسى حسيله حس مليتك صميمى بر اتحاد و اتفاقده بولنه بيله جكلرينه اون
طقوزتيجى عصر ك تاريخى شهادت ايد بيله جكنى سويله مش وصاح عالمك آنجق ده موقراسى
ايله تحت تأمينه آله بيله جكى قناعتنى اظهار ايله مشدر .

ينه بوجلسه ده (مونيخ) دن پروفوسور نيرخ بكر (داروينيزم) ايله بين الملل مناسبادن
بك جانلى برشكلده بحث ايتمشدى . نيرخ بكر ك بوخطابه سى بوغله يه غالباً بك تأثير ايتمش
اولملى كه بكر سوزينى كسر كسز يانته كيدوب التى صيقمش وتشكر ايتمشدى . فى الحقيقه
بكر ك سوزلرى عالمده يالكز جبروشدت وفاقتيت بهيميتى رد و جرح ايدن بك قوتلى فكرلرى
احتوا ايتمكده ايدى .

« بكر » دن سوكره بوئوس آيرسدن كلن پروفوسور « قوريبولانو آلبه رينى » فلسفه ايله
بين الملل مناسبادن ، هاروارد دارالفنونى مدرسلرندن « روسقوپاوند » فلسفه نك حقوق
بين الدولده كى خدمتندن ، اوقسفورد دارالفنونته منسوب « شيللر » ايله ژاپون ياده توكيو
مدرسلرندن « ژ . كوواكى » ، پروفوسور نيقولاهارتمان ينه بومستله دن بحث ايتمشلردر .
« ث » شعبه سنك برنجى زمهره سنده اخلاقى حكملرك اساس آفاقيلرندن بحث اولمشدر .
بوجلسه ده بالخاصه پروفوسور « ل . لوى بول » ك بك مهم اولان ملاحظه لرى شويله در :

[اخلاقی حکملرک بر اساس آفاقیسی وارمیدر ؟ ظن ایدرم ، هیچ کیمسه اوکا اعتراض ایتمکه مائل دکلدرد . بواساس آفاقی نه در بونی بیلیمک نقطه سی اوزرنده فکدرلر تخلف ایدیور ، فقط اویله بر اساس موجود اولدیغنی تصدیقه اتفاق وارددر . اکر بویله اولماسه یدی ، عینی فعله متعلق مختلف اخلاقی حکملرک متساویاً صواب و مشروع اولدیغنی ، عینی حرکتک بری طرفندن تحسین و تقدیر ، دیگری طرفندن ذم و رد اولنه بیله جکنی تسلیم ایتمک ایجاب ایدردی ، ر کیمسه نک بر موسیقی پارچه سی ویا بر رسمی پک بکندیکی حالده دیگرینک شیع ویا خود معناسز بولماسی کبی ؛ آنجق آثار صنعت موضوع بحث اولدیغنی وقت بو اتفاقسز لغه سس چقارما یوزر و ذوقدن بحث اولتماز دیوروز . فقط آز چوق اهمیتی اولان افعال واحساسات موضوع بحث اولنجه ، بزدن باشقه یولده اخلاقی حکم و برلسنه تحمل ایده مه یز . زیرا ، مضکره مزده ، حکم ویرن بز یعنی فردلر دکلز . بزیا لکز بر دستور ویا بر قانون نامنه ویرلش اولان حکمی افاده ایتمش اولوروز .

اخلاقی حکملرک آفاقی *objectivité* تبیین و اظهار ایتمک ایسته نیدیکنی وقت اکثریا استعمال اولنان بو « قانون اخلاقی » تعبیری در حال خاطره اوکا قومشو بر فکر اولان [قانون طبیعی بی] بی کتیریور و عیبا بویکی نوع قانونلر بر برینه نه جهت لجه بکزیورلر ونه جهت لردن بر لرلندن ایریلورلر و اونلرک هر برینه مخصوص آفاقی تک طبیعت مخصوصه سی نه در دیه انسان دوشونه بیلیر . ووند *Wundt* قانون طبیعی فکری تک ، حادثه لر آراسنده کی ضروری نسبت لری علی العاده بیلدرمی حیثیته ، اون یدنجی عصر دن یوقاری چیماد یغنی بحق اخطار ایتمشدی . اون دن اقدم ، قانون فکری ، حتی قانون طبیعی مفهومی ، آز چوق بارز بر درجه ده واضع قوانین بر علم و اراده فکری متضمن کورومسکده در . بو تصویره ، فی الحقیقه طور متقدانه ایله فوق العاده تعدیل ایدلمش اولمقله برابر ، قانت ده دخی تصادف اولنیور . حکیم مشارالیه کوره ، فعلنده مختار عقل ، نظری جهت دن واضع قوانیندر ، مقولات و مبادی واسطه سیله ظاهر اولماسی حیثیته ؛ عملی جهت دن ده واضع قوانیندر ، زیرا افعالی ایچون بالذات کندیسنه ده بر امر مبرم *L'impératif catégorique* شکلنده بر قانون وضع ایتمشدر .

قانونک آفاقی دیمک ، قانون نظام ، و امر دیمک در . اخلاقی حکملریمز معین بر حالده بر طرز معینده و دیگر بر حالده بر طرز آخرده حرکت ایتمک کمز استلزام ایدر . قانتک تهریر و تأیید ایدیکی وجهه ، اولابیلیر که کندیمزی هم واضع قانون هم تابع حس

ایده لم یعنی عقلمز کندیسنی اطاعته مجبور عدایتدیکی قانونیینه کندی کندیسنه حمل و وضع ایدیور . محقق اولان شودرکه ، ایسترقانته منسوب اولام ایستراونک ذهابنه اشتراک ایتمیه لم ، وظیفه همیزه آمر وحا کدر ، همیز اوکا اطاعته مکلف اولدیغیزی عن صمیم القلب حس ایدیورز ، وکرك کندی ذاتمز وافعلمز حقنده ، وکرك دیگر لرینک افعالی حقنده کی اخلاقی حکملریمز عموم عندنده مقبول ومعتبر قاعده لرك یعنی قانونلرك وبناء علیه حکملرك براساس آفایسنک موجودیتی استلزام ایتمکده در .

قانت بو آفاقی اساسی عقل عملینک مختاریتنده بولمشدی . بونی اثبات ایچون فیلسوف مشارالیهک سرد ایتمدیکی دلائلک قوتی اونک بوملاحظه سنی هر کسه قبول ایتمیره چک قدر دکدر . اوکا معتبر نظریه باقی ایچون اولاقانک انسانک هویتی حقنده کی نظریه سنی ، عقل عملی نک موضوعه لرینی ، یعنی قانک متافیزیقی ، فلسفه دینی ، والحاصل بوتون قرینیکلرینی Critiques تسلیم ایتمک ایجاب ایدر . بوکون هیچ بر کیمسه اودرجهیه قدر قانته منسوب و طرفدار دکدر . اکر بالذات قانت بیه بوکون دنیایه کلش اولسایدی ، شبهه سز اوده اویله اولمایه جقدی . دیگر بر طریق فلسفی به مراجعت ایده چکمی بز ؟ فقط هانکیسنی سچلم . مسئله نک قدیم صورت حللرینی ، یاخود یکی حللریمی ترجیح ایده چکز ؟ ارسطونک ، اهل اللذنه نك épi curienes یاخود رواقیه نك Stoiciens حللرینی می ، یاخود (ره نسناسن) دن اعتباراً اخلاقی حکملرك اساس آفایسنی عقلده ، یاخود احتساس اخلاقیده ، یاخود منفعت عمومیده ، یاخود اراده الهیهده الح بولدقیرینی ظن ایدن حللرینی می بکنه چکز ؟ بوسیدستملرك هر بری ، بروقت معینه مظهر اعتبار اولمش ، بوکسک قیمتلی عقل صاحببری طرفدن تقرر وتأیید ایدمش ، وانسانک ذهنه تأثیر ایدن دلائل اوزرینه استناد ایتمشدی . بونکله برابر هیچ بریسی دیگر سیستمی اورتادن قالدیرارق نک باشنه محافظه موجودیت ایده مه مشدی . اونلردن هیچ بریسی یوقدرکه حقنده موافقت عامیه مظهر اولمشدر ، صورت قطعیهده تأسس ایتمشدر ، وبوندن صوکر اتحریات آتیه ایچون غیر قابل اعتراض برمبدأ اولمغه یارار دییه بیه لم . بربرینه رقیب مکتب و طریقه لر آراسنده مناقشه ، هر وقتکی قدر شدید بر شکلده ، دوام ایدیور . هر مکتب کندیسنی عموماً مسلم ومقبول سیستم اولارق طانیور . فعلاً ، هر مکتب دیگر مکتبلر ایچون ضعیف نقطه لرندن بک قورقونج بر رقیدر . زیرا بورقیب ، مسلک لری بیقمنی بیلور ، اونلرك اثباتلرنده کی ضعیف نقطه لری بولور واونلره اورادن هجوم ایدیور . فقط اورقیب

مکتبہ زدہ اوکا اوصورتہ مقابله ایڈیورلر۔ زیرا اونک دہ بویله قابل جرح ضعیف نقطہ لری واردر۔ بوکون دہ احوالک بوندن عبارت اولدیغنه قانع اولمق ایچون، فلسفه مجموعہ لرینک خلاصه مندرجاته عطف نظر ایتمک، یاخود فلسفه اخلاقیه کتابلری نشر ایدن نمثلرک فهرستلرینه مراجعت ایلک کافیدر۔ علم اخلاقک مسائل اساسیه سنک وعلی الخصوص اخلاقی حکملرک اساس آفایسی مسئله سنک، آردی ارقاسی کسلمزدرجه دہ مناقشه ایدلش اولدیغنی کوررسکز۔ [استاد «لوی برون» بومقدمه دن صوکر، غیرقابل انکار اولان بوحالک مشاهده سی کندیسنی یکر می سنه دن بری، اخلاقه نظریات ایلہ تطبیقات آراسنده کی مناسبتلر اوزرینه اعمال افکاره سوق ایتدیکنی و بونلری { اخلاق و علم سیر و عادات La Morale et la Science des Moeurs } عنوانلی اثریله نشر ایلدیکنی سویله مشدر۔ بوکتابده «لوی برون» شو مسئله یی دہ وضع موقع مناقشه ایتمش: برلرینه صراحتہ میان مسالک اخلاقیه به منسوب فیلسوفلر، بعضلری قاتنه منسوب، دیگرلری اخلاقی احتیاسات دیگر کامانه اوزرینه، یاخود نظام مفهوم عقیدسنه، ویا منفعت اوزرینه الخ بنا ایدن حکما ناصل اولیورده شخصاً و بردیکلری اخلاقی حکملرده هان دائماً مطابقدرلر، و قومشولرینک و یاخود بالذات کندیلرینک فعللری موضوع بحث اولدیغنی وقت اونلری مدح ویا تقییح خصوصنده تخمیناً هان هب عینی فکرده بولنورلر! بر جمعیت معلومه داخلنده بالجمله افرادک و دیگرلری کبی فیلسوفلرک اخلاقی حکملرنده کی مستمر، و تعبیر اصحله، مجبوری اولان بومطابقت هم بوحکملرک آفای براساسی اولدیغنی و بواساسک بوویا شونی التزام ایدن اخلاق سیستملری ایچنده بولنمادیغنی تضمن ایتزمی؟

اوحالده دیگر بر یولدن آرایالم، و بزه واقعہ لرک رهبرلک ایتسنه موافقت ایدلم۔ اگر بر جمعیت معلومه داخلنده، بوجمعیات ایستر یونانی، چینی، ویا ابتدائی اولسون ایستریزم هیئت اجتماعیه من اولسون، بر شخصک بر حال معلومه التزام ایتمکله مکلف اولدیغنی طور و حرکت حقلده هیچ برشبهه یوقسه، واکر اخلاقی حکملر متحداً بویقین و اطمشانی اعلام ایتمکده ایسه، بونک سببی اوجمعیته حاکم اولان تصورات مشترکک اوطرز حرکتی حمل واجبار ایتسی و بناء علیه بوحکملری الهام الیمی دلکیدر؟

دورقیم Durkheim بوتصورات مشترکدن بعضلرینک، تخصیصاً اخلاقی حرکترلرہ دائر اولانلرینک برصفت آمره و مبرمه سی اولدیغنی، و اونک تعبیرینه کوره، بر تضییق اجرا ایلدیکنی پک کوزل کوسترمشدی۔ بوتضییق، فردک وجداننده، ایفا ایدیلجک

وظیفه طویغوسیه ، و بووظیفه اهل ایدلیکی وقت مستحق بر جزایه انتظار و وجدان عذابری و بو حرکت مأموره به توفیق افعال ایتمه بنتر حقنده کی تقبیح شکنده متجلی اولور . دورقیم ك بك معروف اولان بونظریه سی اوزرنده توقف و اصرار ایتمکی الزم عداایمه یورم . دورقیم قانتك وجدان اخلاقی حقنده کی تعریفك سحتنی تسلیم ایدیور ، وبلا مبالغه دینه بیلیر که ، اونك ذهاب فلسفیسنده اکثریا بر « قانت » شمه سی واردر . فقط تصویر ایتمکی واقعه لری اجتماعی سبیلره ارجاع ایتمکده در .

دورقیمك تصویر و تعریفه جهد ایتمکی ، دیگر لرندن ده آرمعضل اولمایان ، بو اخلاقی واقعه لر نوعاً ما اجتماعی حادثه لر در ، حال بوکه اونلر ظاهراً بزم محصول افعالنر ظن اولور . فی الحقیقه ، بر شأیتك صورت مخصوصده بزه معلوم اولماسی ، اونك انساجنی صراحتاً کورمکلکمز و اوشأیت داخلنده اسباب ایله آتارک بر لرینه ناصل مربوط اولدقلرینی آکلامقلغمز ایچون ، او شأیتك بزه مأنوس اولماسی کافی دکدر . مثلاً بر لسانه تماماً متصرف اولابیلیرز ، ناصل که هیمز آنا لسانمزی اولبه قولانیرز ، بونکه برابر بو لسانك حکمت لغت اعتباریله هیچ بر شیئی بیلمه مکلکمز ممکندر . بعضاً فوق العاده زنکین و معضل لسانلری قونوشان ابتدائیلر Les primitifs بر گله نك نه اولدیغنی هیچ بیلمز لر و هیچ بر وقت بر عباره تحلیل ایتمه مشلر در . بوکا نمائل اولارق بر شأیت اخلاقیه وجدانلری مزده یاشار ، که بعضاً او وجدانلر او شأیتی براز تعدیه خادم اولور . او شأیتی بز ذاتمزده حس ایدرز ، اوکا توفیق افعال ایتمکه کندیمزی مکلف عدایلرز ، و اونده دائماً زنده بر منبع مسرت و آلام بولورز . اونك قدر هیچ بر شی بزه یاقین و صمیمی دکدر . بونکه برابر ، علم نقطه نظرندن ، سوسیولوژیائی تحلیلدن اول ، بو شأیتی بیلمه یورز ، ناصل که قدیم یونانیلر سوفسطائیته نك مساعدسندن اول غرامردن خبردار دکدیلر .

بناء علیه آتیده کی ایش ، اخلاقی واقعه لری اجتماعیات نقطه نظرندن بو صورته تحلیله چالشمقدن و بر [علم سیر و عادات] یا بقمقدن عبارتدر . [سیر و عاداتك] بو مثبت علمی کندی حیظه سنه منسوب اولان شیلری انکار ایتمک ویا آچقده بر ائق دعواسنده دکدر . ناصل که فیزیق هیچ بروقت متافیزیقی تأملاته بر حائل دکدر ، حال بوکه متافیزیقک اصولی و موضوعی اونك اصول و موضوعندن بوسبوتون باشقه در ، بونک کی [علم سیر و عادات]

نہ [اخلاقی ایدہ آل] اوزرینہ تاملاتی ونہ حیات قلبیہ یہ عائد تحلیللات روحیہ یی اور تادن
قالدیرمغه هیچ بروجهامه مائل دکلدر ، ناصل که اخلاقیون هر زمان بوتحلیللات وتاملاتی
یامشردر ، ینہ یاپسینلر . [سیر وعادات] هانکی موقعی اشغال ایدہ جک ، بونی یالکز
استقبال کوستره جکدر . آغاجک میوه سنہ کوره حکم اولنه جقدر . [

[اوقسفورد] دن پروفیسور و . د روسلده بومسئله یی شرح ایتشدر . قالیفورنیادن
[جورج پ . آدلس] ک ، [ولسله ی] دارالفنونندن [مہری ویتون قلکنس] ک
خطابہ لری دہ ینہ بو موضوعه دائردی .

[ث] شعبہ سنک ایکنجی زمهرہ سنده آستہ تیکہ و کوزل صنعتلرہ ، اوچنجی
زمهرہ سنده آستہ تیکرک اساسلرینہ ، دردنجی زمهرہ سنده تربیہ اخلاقیہ عائد مسائل
مذاکرہ اولنشدی . پارس دارالفنون امینی لای ایلہ ایتالیاده قاغلیاری دارالفنونندن
[جیا قومو تورو] نک فرانسز و ایتالیا مکتبلرنده کی تربیہ اخلاقیہ دائر ویردیکلری
معلوماتدن مستقلاً بحث ایتک املندیم .

[د] شعبہ سی

بو شعبہ نك زمهرہ لرنده فلسفہ نك مدنیتده کی رولندن بحث اولنشدر . نیورقدن
[هنری اسبورن تایلور] ، صوربوندن [آئین ژیلسون] ، قولومیا دارالفنونندن
[جون دووی] ، هندستانده کلکتہ دن [رادا کریشان] ینہ بو موضوع اوزرینہ سوز
سویله مشلردر .

[د] شعبہ سنک زمهرہ لرنده افلاطون و «سقراط» ، سقولاستیک حرکاتنده راسیونالیزم
ایله میستیسیزمه عائد مقاله لر اوقونمش اولدینی کی صوربوندن [آئین ژیلسون] طرفندن
عرب فیلسوفلرینک تدقیق آثاری اسقولاستیکک تفسیرنده ناصل برول اوینادینی بروجه آتی
مکملأ ایضاح اولنشدر .

[قرون وسطی فلسفہ سنہ عائد هیچ بر تاریخ ، اون ایکنجی یاخود اون دردنجی عصرک
بویوک متفکر لرندن مرهانکی برینہ عائد هیچ بر کتاب یوقدر که بر طرفنده عرب فلسفہ سنک
قرون وسطاده کی فکر لرک تکاملنده ایفا ایتش اولدینی خدمتدن بحث ایتش اولماسون .
فلسفی و علمی تفکر تاریخنده اسلامی تأثیراتک اهمیت عظیمه و قطعیه سنی او کوست قونت

دہا اول قوتہ اخطار ایشدی ؛ بناءً علیہ بوخصوصہ سوزی اوزاتقی بر آز سادہ دلائل اولوردی .

فقط بوکامقابل عجبا یک معروف اولان شو عرب نفوذ و تأثیری مورخا طرفندن درجہ کفایہده نظر اعتبارہ آلتشمیدر دیہ دوشونمک مشروع و بدیکه مفیدر . تعبیردیکرله ، ابن سینانک ، غزالیانک ، وابن رشدک تفکراتی ، هرکسک تحت تصدیقده اولدییی وجهله ، قرون وسطی فلسفہ سی تاریخده قطعی بر خدمت ایضا ایش ایلدیغندن ، عجبا تدقیقات و تحریاتمزدہ ، اولنره مستحق اولدقلری موقعی بخش ایدیورمی یز ؟

مورخا بر بونی یا بمقدن الحراف ایتدیردیکی ظن اولنان برنجی سبب ، قرون وسطادہ کی فکر لک تاریخده اوزون مدت اساساً تومیسٹ Thomiste بر منظره آلتندہ باقلمش اولماسیدر . فلسفہ نک آلمانجه تاریخلری ہیپ بیلیورز . بوتاریخلرده قانت دن اولکی فیلسوفلر فلسفہ انتقادیه نک محضر لری مثابه سنده تدقیق اولدقلری کی اوندن صو کرا کلنلرده اوفلسفہ نک معقلری اولمق حیثیتله تدقیق ایلدملشدر . عینی مناظر غلط رؤیتی ، ۱۷ نجی عصرده ، مالبرانشی ، لایبئیجی ، اسپنوزایی سانکه اک زیاده قارتہ زین cartésiens ایشلمش کی تدقیقه سائق اولمشدر . ایشته ینه بوغلط رؤیتدرکه بوتون قرون وسطی فلسفہ سی تاریخنی سن طوماس اطرافنده تنسیق و تشکیل ایتکه بزی تحریک و اغرا ایتکده در . یعنی اوفلسفہ نی احضار ایدنلری ، اونی مدافعه ایدنلری ، اونی تعقیب ایلینلری ہیپ طوماسه منسوب عد ایدیورز .

اگر احتیاج اولسایدی ، بوغلط رؤیتک اساسنده صحیح اولان جهتلری ، یا خود بر درجیه قدر معذور و یا محق اولان نقطه لری کو سترمک قدر آسان بر شی اولمازدی . بونکله برابر اوینه بوغلط رؤیت اولمقدن قورتلماز . زیرا ۱۳ نجی عصرده کی سن طوماس صو کرادن اولدییی شی دکلدی . بعضلری طرفندن شدتله هجومه اوغراشمش ، دیکر بعضلری طرفندن شوق و هیجانله کندیسنه امثال ایلدلمش اولان سن طوماس بزم ایچون معاصر بر فیلسوف نه ایسه هرکس نظر نده او اولمشدی : یعنی وجدانمزه مسلط اولان وحانی سربستجه آراشدیردیغمز عینی مسئله لری حله اوغراشمش بر آدامدی .

عرب نفوذی مسئله تاریخه سنه تطبیق ایدنجه ، بوهرشیئی توما یه نسبت شکلنده کی

کوریش ، مذاهب فلسفیه نیک صیراسنی صفحه آتیته ده کوسترر . ۱۳ نجی عصرک اوائلنده ارسطونک ملاحظات فلسفیه سی ، لاتین دنیاسنه ، بالخاصه ابن سینا ایله ابن رشد فلسفه لرینک تحت تأثیرنده صفوت اصلیه سی ضایع ایتمش و کیرله تمش برشکلده عرض وجود ایتمشدی : هالس Halès لی الکساندر ایله آلبر لوگران Albert le Grand ک فعالانه اشتراک ایتمش اولدقلری احضاری بر تدقیق و تنقیددن سوکرا ، سن طوماس فلسفه رسطائییه یی l'aristotélisme عربلرک اوکا ادخال ایتمش اولدقلری عناصر اجنیه دن صورت قطعیته آیرمغه موفق اولمشدی . ۱۴ نجی عصرده ، حالا ابن رشد طرفدار اولان و ۱۵ نجی عصرده ادراک ایدن برزمره حکما بر طرفه بر اقلدینی حالده ، ارسطونک کتابلری صورت قطعیته شرح ایدلمش و عرب فیلسوفلرینک شرحلرینه آرتق باقلماز اولمشدی . فقط ۱۵ نجی عصرده ایتمده ، ۱۶ نجی عصرک اوائلنده ، ۱۷ نجی عصرک اورتالرینه قدر ابن سینا ایله ابن رشدک کتابلری پک کلی مقدارده طبع و تمیل ایدلمشدی . بو حال نظر دقتیزی جلب ایتملدر . عندالجاهه ابن رشد ایچون بونی ایضاح ایتمک ممکندره ، زیرا ایستالیاده ابن رشد طرفدارلنی ده بر مدت عنودانه دوام ایتمشدی ، ره نسسانس ک ایستالیان ناتورالیزمی احضار ایدنلر بو ابن رشد حزبی ایدی . فقط ، قرون وسطاده ابن رشدک حقیقی و فعلی رولی اوزرینه اک غلیظ خطالری ارتکاب ایتمدی کمز فرض اولنسه ده ، ایچون حالا ۱۴۹۳ ده ، سوکرا ۱۴۹۵ ده ، ۱۵۰۹ ده ، ۱۵۴۶ ده ابن سینانک آتارینی تمیل احتیاجی نهدن حس اولندیغنی ایضاح ایتمک کمزده ایجاب ایدردی . اگر ابن سینا فلسفه سنک نفوذی آرتق کندینی حس ایتمدرمه تمش اولسایدی ، اگر بو فلسفه نک محتویاتی فلسفه خرسیتانییه ایچون آرتق اهمیت و منفعتدن خالی قالمش بولنسه ایدی ، ایچون ۱۵۰۸ ده کی تمیللری یاپانلر ، پادو Padou مناسترنده مقیم ، سن اوکوستن راهب لردن Chanoins Régniers de Saint Angustin عبارت اولوردی ؟ بوراهبلر بو تمیللرک مقدمه سنده بویله بر امر عظیمک کندیلرینه موجب اولدیغنی پک بویوک زحمتدن شکایت ایدیورلر . ال یازیمی اثرلرک قفتیش و معاینه سی ده بو تجربه یی تأیید و تصدیق ایتمش اولوردی . پارسده ملی کتبخانه ده کی ۶۴۴۳ نومرولی (اسکی قوبن ۳۰۰) یازمه نسخه ۱۴ نجی عصرده یازلمشدر ؛ بنا برین بو مجموعه یه عرب فلسفه سنک حقیقی بر خلاصه سی نظریه باقیله بیلیر . بورساله ، طرز

ترتیبی اعتباریله بیله ، حالا او دورده ، ابن سینانک ، ابن رشدک ، غزالی نک ، الکندی نک ، وفارابی نک اثرلرینی ال التنده بولندرمق آرزوسنی طویدققرینه دلالت ایدر . اوقسفور کتبخانه سنه ، روژه دو کغ نیه ره Rogr de Gaignière منسوب اولان ده قارت ک دوستی شوالیه کنه لم دینگی Kenelm Digbi نک آرمالرینی طاشیان ۸۸۰۲ نومرولی ال یازمه سی ده ، هان عینی تاریخده ، عینی امل و اندیشه یه شاهددر . والحاصل بوقضیه یی تأکید و اثبات ایچون ده ا متعدد مجموعه لر مثال اولارق کوستریله بیلیردی .

فقط ده اوزاغه کیتیلیدر . بو مجموعه لرک موجودیتی ، یالکز عرب نفوذینک سن طوماس دن اول اولدینی کبی صوکراده اجرای تأییده دوام استدیکنه دلالت ایتمکله قالماز ، اوندن باشقه اونلرک طرز ترتیب و تحریرلری او نفوذک شیمدی یه قدر ظن اولندیغندن بوسبوتون باشقه برطرزده جریان ایتمش اولدیغنده دلالت ایلر . آلفره دده ساره شل Alfred de Sareshel ک دوموتو قوردیس De Motu Cordis عنوانلی کتابی اوزرینه متوفی قله مان بومکر Clément Baeumker تخصیص ایتمش اولدینی مخطرده عرب نفوذی تاریخنده ایکی دور تمیز و تفریق ایدلمکده ایدی : برنجی دورده ابن سینانک نفوذ و تأثیری غالب و حاکم ایدی ، ایکنجی دورده و مؤخرآ ابن رشدک تأثیر و نفوذی غالبی . فی الحقیقه ، ابن رشدک نفوذی ابن سینانک ده ا کچ اولارق واقع اولمشدر ؛ فقط ابن سینانک نفوذی هیچ بر وقت توقف ایتمه مشدر ، بو کونه قدر بوتون قرون و سلطانک دوامنجه او نفوذک مستمر اولدینی بیلنمه مش اولقله برابر . بونک آنبانی ۱۴ نجی عصرده کی ال یازمه سی مجموعه لرله ۱۵ نجی و ۱۶ نجی عصرده کی مطبوع رساله لردر . قرون وسطا بر مورخلر دوری اولمامشدی . اکر او عصر علماسی ابن سینانک اثرلرینی تکرار استنساخ ایتمش لرسه بونک سببی اونلره بر اهمیت مسلکیه عطف ایتمش و اوکا احتیاج حس ایتمش اولمالری ایدی ؛ محققدرکه اونلر بونی مراق ساقه سیله و یا کوستریش ایچون یانمامشدردی . بر مشخص مثال تحلیل اولونورسه بو نفوذک صحتی ، و مسائل تاریخیه نک اهمیت اصلیه سی بلکه ده ا یی ثابت اولور .

اگر نفوذی سن طوماس . مساوی ، قرون وسطایه منسوب دیگر بر شخصیت وارسه بو شبهه سز دون سقوت Duns Scot در . انجق هیچ بر مورخ عندنده مجهول دکلدرکه ، اونک آثاری اطرافنده بریکمش اولان او قدر مناظره لره رغماً ، او اثرلرک

نه مابعدالطبیعی معناسی ، نه تاریخی معناسی هنوز صورت لایقدهه تنویر ایدلمه مشدر . بعضاری دون سقوت ی سنی طوماسک ینلمز بر مخصوصی عد ایدرلر ؛ دیگر بعضاری اونلرک تألیف ینته جهد ایدرلر ؛ نهایت دیگر بعضاری ده اونلری تألیفدن واز کچرک دون سقوت ی یکی بعض صورت حللری اعمال ایدن و فقط بونی یاپارکن دیگرلرینک ده اول بویه صورت حللر تکلیف ایدوب ایتدکلری ایله مشغول اولمایان بر مابعدالطبیعه عالمی شکلنده تصویر ایدرک ایکی ذاتی اختلاف و منازعه ایتدیرمکدن احتراز ایدرلر . حقیقت حالده ، دون سقوت هانکی مسئله ده سن طوماسک مابعدالطبیعه سنده کی اساسلردن اوزاقلاشمش ایسه ، بونک سببی ابن سینانک عنعنه سنی تعقیب ایتمش اولماسیدر ، حال بوکه سن طوماس ابن رشدک عنعنه سنه تبعیت ایلشدی . قله مان بومکهرک اخطاری ثابت اولدینی مقیاس داخلنده ، دیمک لازم کلیردی که دون سقوت ، ابن سینادن ملهم اولمق صفتیه ، سن طوماس ک ملهم اولدینی عنعنه فلسفیه دن ده اسکی بر عنعنیه سر بوطدر .

روجه بیقن ، سن بونا و اتور ، و بر درجه به قدر بالذات آلبرلوعران مثللو بوتون سن او کوسته منسوب اولانلر کی ، دون سقوت ابن سینائی در . بوجهتله بعضاً دون سقوت مسدکنک ته زلری نظریله باقیلان شیر ، اکثریا ابن سینانک محصولات فکریه سنک بقایاسندن باشقه بر شیر دکلدر . بناء علیه انقلابی دیبه توهم اولنان دون سقوته بر خطایه دوشمک قورقوسی اولمق سزین اوزون بر عنعنه نك مداوم ومعقبی نظریله باقیله بیلیر .

هر فاصل و قاطع نقطه ده ، دون سقوت ک ابن رشد علمینده ابن سینائی ترجیح ایتدیکنی کوستر مک مستحیل دکلدر . دون سقوته نظراً مابعدالطبیعه نك موضوعی وجوددر ، زیرا ابن سینا اونئی اثبات ایتشدر . اللهم موجودیتی اثبات ایدن دلائل بحسب الذات مابعدالطبیعی وجوددن مأخوذ ، غیر جسمانی و محرک اول واسطه سیله اولوز ، زیرا ابن سینا اثبات ایلشدر که دلائل طبیعی مابعدالطبیعه نك مادوننده در . دون سقوتک آتازنده کی وجودک مشترکی ، طوغریدن طوغری به ابن سینایه منسوبدر . انسانه روحدن متمایز بر صورت جسمانیه forma corporis اسناد ایدن نظریه بلا تغییر ابن سینادن مقتبس بر ذهابدر .

« دون سقوت » ک اسکی بر شارحی اولان موریس دوپور Maurice du Port ک افاده سی

وجهه «دون سقوت» که مابعدالطبیعه سنک آناختاری ابن سینانک مذهب فلسفیبی ایچنده در ،
بونک سببی شودر که اون دردنجی عصرک باشنده اون اوچنجی عصرک باشنده اولدینی کبی ،
عرب علمنک وحقی ابن سینا فلسفه سنک نفوذی بوتون شدتیله جاری اولماسیدر . بوحال یالکز
دون سقوت ه منحصر دکلدر ؛ بویالکز دکلدر ؛ یالکز او شهر تشعار بر مثالدر ؛ غودفروآ
دوفوتنه Godfrois de Fontaines ک ، مثلامعرفت نظریه سی اونک ابن سینانک مابعدالطبیعه سی
اوزرینه اولان تأملاتندن طوغریدن طوغری به طوغمشدر .

حال بویله اولنجه آتیده کی استنتاجاری موقع مناقشه به قویمق مصیب اولاجنی ظن
ایدرم . ۱ نجیبی : فلسفه عربیه نك نفوذوتأثیرینی قرون وسطانک یالکز بر دورینه حصر
وتحیدایتمک ایچون قبلی *a priori* هیچ بر سبب یوقدر ؛ بوتأثیر ۱۲ نجی عصرک صوک نئشندن
ره نسانسه قدر متادیا جاری اولمشدر .

۲ نجیبی : ابن سینانک نفوذینی ابن رشدک نفوذی آرقه سنده سیلنمش فرض ایتمک
ایچون قبلی هیچ بر سبب یوقدر ؛ بالعکس بر چوق حالات ره نسانسه قدر ابن سینا فلسفه سنک
طرفدارلری اولدینی افهام ایتمکده در .

۳ نجیبی : قرون وسطاده کی فلسفه لری طوغریدن طوغری به شرح ایده بیلیمک
ایچون اونلرک جرح ویا اقتباس ایتمک لری اولجه تدقیق ایتمک لازمدر .
عرب تفکر یله لاتین تفکرینی ، هر نه قدر تطبیقاتده آز چوق بر برندن آیرمغه تمایل ایدیور-
سوقده ، بونلرک تاریخی اتصالی واری ، شیمدی به قدر یابیلمایان بو اتصال اثنای تدقیقه
نظر اعتباره آلمالیدر . بناء علیه اسقولاستیک فلسفه لری تدقیق ایتمک ایسته یین بر کیسه
ارسطویه نه قدر آشنا ایسه ابن رشد ، ابن سینایه و غزالی به ده او قدر آشنا اولمالیدر .
عالی مطلب ، بالذات آلبر لوغرآنک ، سن طوماسک ، ودون سقوتک او اسلام فیلسوفلری
بیلدیکلری قدر بیلیمک اولمالیدر .

۴ نجیبی عهدۀ ذمه ترتب ایدن اک مستعجل خدماتدن بریسی عموماً عرب
فیلسوفلرینک وخصوصاً ابن سینانک قرون وسطاده یاپلش لاتینجه ترجمه لری یکیدن تمثیل
ایتدیرمکدر . آ . ناجی A. Nagi الکندینک بالنسبه قیسه اولان اثرلری ترجمه ایتمش ،
بر فردا ایچون یوقدری ممکندر ، فقط ابن سینانک و ابن رشدک آثار معظمه سی موضوع بحث
اولنجه . بونی یایمق هر فردک استطاعتی فوقنده در . بناء علیه قرون وسطا فیلسوفلریله مشغول
ذوات آراسنده بین الملل بر تشکیلات یاپلماسی و بوهیئنک ایثنی تعهد ایلمسی فوق الحد شایان تمی در .

آمستردامدن کلن پروفیسور (بوری) ده خلقت مسئلہ سندنہ کی عقاید اسلامیہ بی آکلا-
تمشدر . «۱» شعبہ سنک اوچنجی زمرہ سی ایلواک اون آلتنجی پرشنبہ کوئی غورہولده
قومون رومده طوبیلاشمدی . بوراده جلسہ نك رئیس سوزی اولا بکا ویرمش اولدیغی
ایچون تورک متفکر لرمزدن روح البیان مؤلفی اسماعیل جتی نك هویت علمیه سیله اونک
علم وتصنیف علوم ، وجود حقیقده کی ملاحظہ لری و کتاب نتیجہ سندن منتخ بعض اخلاقی
ویسیقولوژیائی تحلیلاری سویلنمشدی . بندن سوکرا [لووهن] دارالفنوندن کلن [لئون
نوئل] یکی اسقولاستیکی مبحث معرفندن ، امریقان قاتولیک دارالفنونندن [جیمس .
ہ . رایان] یکی اسقولا تیسرمدن ، صور بوندن [لئون روین] اوقتاواہاملن نك فلسفہ سندن
بحث ایتشلردی .

دردنجی زمرہده انکلیز ، آمریقان ، ایتالیا فلسفہ معاصرہ سندن ، اسپانیا ، جنوبی
آمریقا ، آلمانی ، فرانسه ، ژاپونیاہ کی فلسفی تمامیلادن بحث اولمشدر . بوغلہ نك بیانانہ
کورہ فرانسهده بکرمنجی عصرده فلسفہ باشلیجہ اوج منبعدن غداسنی آلمقدہدر : برنجیسی
علم اوزرینہ ، علمک نتیجہ لری ، علمک موضوعہ لری اوزرینہ تأمل [قورنونک غنغہ سی ،
بو غنغہ بی ہ . پوآنقارہ ایلہ ژ . میلوہو ادامہ ایتشلر] ؛ ایکنجیسی شعورک ذی حیات
شأینتی کندی صفوتی داخلندہ تکرار الہ کچیرمک [مہن دوپیران غنغہ سی ، بونیده
شیمدی برغسون ادامہ ایدیور] ؛ اوچنجیسی علوم اجتماعیک مکتسباتی سیستم حالہ
قویمق و نتیجہ لری اونلرک ترقیسندن استنباط ایلمک ایچون جہد واقدام [اوکوست قونتک
غنغہ سی ، بونیده دروقیم ایلہ مکتبی ادامہ ایدیور] . بو صوک مکتب منسوبلری الیوم
پسیقولوژی بی ، معرفت نظریہ سنی ، قیمتلر فلسفہ سنی یکیشدرمکی ایستہ یورلر مش .

* *

قونغرہ جمعہ کوئی اقسام اوستی مساعیسی اکیال ایتش اولدیغندن اعضاءہ اوکیجہ
مساچوزت رئیس حکومتی طرفندن بوستونده پلازو اولتدہ برضیافت ویرمش و بورادہ
ملل مختفہ یہ مذسوب خطیبلر طرفندن ملتارک مستقبلاً سعادت و سلامتی نامہ غایت مہم
نطقلر سویلنمش ایسده بونلر قونقرانسمزک پلانہ داخل اولمادیغندن اونلردن بورادہ
بحث ایتہ یہ جکم . یالکز بوفرصدن بالاستفادہ کرک قولومیا و کرک ہاروارد دارالفنونندہ
مسافر بولندیغ کونلر بوتون آمریقان پروفیسورلری طرفندن مظهر اولدیغ آثار محبتک
خاطرہ سنی ہیچ بروقت اونوتما یہ جغنی سویلکی دہ بربورج بیلیرم . ۸ کانون اول ۹۲۶